

Deze ZeldzaamLEKKER-serie gaat over boeren met passie, over boeren met lef en boeren die van aanpakken weten. Boeren met een verhaal. Dit keer het bijzondere verhaal van Bert en Ellen Kots uit Winterswijk en hun geitenboerderij De Brömmels, een goed voorbeeld van kansrijke innovatiesporen in de Nederlandse veehouderij.

Kiezen tussen denken (een bureaubaan) of doen (ambachtslieden), maar ook kiezen tussen bijvoorbeeld zuivel of vlees (melk- of vleestypische koeien). Kiezen tussen een schakeltje in het grote geheel willen zijn, of zoveel mogelijk schakels in de keten zelf in beheer willen houden. Boeren met lef maken andere keuzes. Boeren met lef zijn denkers en doeners, zijn multifunctioneel en gaan voor de bonte aanpak!

Een Bonte geit past bij uitstek bij een bonte aanpak en bij de SZH. De Bonte geit

Vanaf 1970 waren er bijna geen Bonte geiten meer in Nederland, wat mede de aanleiding was voor de oprichting van het stamboek voor de Nederlandse Bonte geit in 1980. Met een gemiddelde productielengte van rond de driehonderd dagen en een gemiddelde dagproductie van drie tot vijf liter melk heeft de Bonte geit zich ook een plek verworven in de professionele melkveehouderij.

De melk op de geitenboerderij wordt ter

Zwaluwen: kenmerkend voor de geitenstal, volgens Duitse natuurliefhebbers

plekke verwerkt tot een palet aan gepasteuriseerde geitenkazen: zachte, verse geitenkaas en half-harde geitenkazen, zowel

Een toepasselijk welkom aan het begin van de (lange) oprit

naturel als kruidenkaasvarianten. In de boerderijwinkel en op verschillende streekmarkten worden de producten van eigen erf verkocht, maar de geitenkaas van De Brömmels staat ook op de menukaart van verschillende restaurants in de omgeving, waaronder De Gulle Waard in Winterswijk.

Naast zuivel zijn uiteraard ook vleesproducten terug te vinden in het standaardassortiment. Immers, zonder vlees geen zuivel. De bokkenlammeren en oudmelkte geiten worden geslacht en verwerkt bij een zelfslachtende slager, Slagerij Beerten en zn. in Zieuwent.

Multifunctioneel boeren kenmerkt zich door een variatie aan activiteiten op het erf. Naast recreatie, in de vorm van een kampeerboerderij, een proeflokaal, een terras en diverse bedrijfsactiviteiten, speelt ook educatie een belangrijke rol. Bert en Ellen ontvangen schoolklassen voor excursies, verzorgen rondleidingen en bieden leerplekken voor stagiair(e)s.

Dromen, durven, doen

Toen Bert meer dan twintig jaar geleden het ouderlijk bedrijf met dertig melkkoeien overnam, moest hij kiezen voor uitbreiden in het aantal melkkoeien of het oppakken van een nevenactiviteit. Hij besloot om naast de activiteiten gericht op de melkproductie, ook een plek in te richten voor kampeergasten. Ondernemend als Bert en Ellen zijn, zochten ze naar nieuwe bedrijfsactiviteiten en kochten in 1995 enkele (witte) melkgeiten aan, maar de voorkeur ging al gauw uit naar Bonte geiten.

Dromen, durven, doen zou je kunnen zeggen, wat heeft geleid tot een veelzijdig, multifunctioneel landbouwbedrijf. Zo is er naast de melkgeiten ook ruimte voor de zeldzame Krombekeenden, Drentse bolstaarten, Sabelpootkrielen en Kraaikoppen van Frits, de broer van Ellen, en uiteraard is er aandacht voor de natuurlijke erfbewoners: biodiversiteit in weidevogels, maar ook een aantal inheemse rep-

De Brömmels

Bert en Ellen Kots, Meerdinkweg 5,
7108 BJ Winterswijk
www.brommels.nl

Winkel open: zeven dagen in de week
van 9.00 tot 18.00 uur (zondags vanaf
14.00 uur)

tielen en amfibieën voelen zich thuis in en om de poel. En talrijke zwaluwen bouwen hun nest op het erf.

Eeuwige roem

Als iets compleet is, kunnen we dan op onze lauweren rusten? Een uitdrukking uit de oude Griekse traditie, waarbij een winnaar behalve eeuwige roem, een lauwerkrans en een palmtak krijgt. ZeldzaamLEKKER-boeren verdienen eeuwige roem, omdat ze multifunctioneel bezig zijn, zich durven te onderscheiden, afwijken van gebaande paden en zich inzetten voor het behoud van het cultureel erfgoed.

De boeren van De Brömmels zien wij als ambassadeurs van het gedachtegoed van de SZH. Als blijk van erkenning ontvangen Bert en Ellen binnenkort het predicaat ZeldzaamLEKKER-producent. Eeuwige roem voor het werk in het verleden, het heden en hopelijk in nog een lange toekomst. ●

Jonge Bonte melkgeiten

